P9_TA(2023)0484

Evropská vodíková banka

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. prosince 2023 o Evropské vodíkové bance (2023/2123(INI))

(C/2024/4185)

Evropský parlament,

— s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 194 této smlouvy,

— s ohledem na dohodu přijatou dne 12. prosince 2015 na 21. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu v Paříži (dále jen „Pařížská dohoda“),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 16. března 2023 o Evropské vodíkové bance (COM(2023)0156),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. února 2023 nazvané „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (COM(2023)0062),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 18. května 2022 s názvem „Plán REPowerEU“ (COM(2022)0230),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. července 2020 nazvané „Vodíková strategie pro klimaticky neutrální Evropu“ (COM(2020)0301),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. července 2020 nazvané „Cesta ke klimaticky neutrálnímu hospodářství: Strategie EU pro integraci energetického systému“ (COM(2020)0299),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. března 2020 nazvané „Nová průmyslová strategie pro Evropu“ (COM(2020)0102),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 nazvané „Zelená dohoda pro Evropu“ (COM(2019)0640),

— s ohledem na návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027, jejž předložila Komise dne 20. června 2023 (COM(2023)0337),

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. června 2023, kterým se zřizuje platforma pro strategické technologie pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES, nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241 (COM(2023)0335), který předložila Komise,

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. března 2023, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin a kterým se mění nařízení (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 a (EU) 2019/1020 (evropský akt o kritických surovinách), který předložila Komise, (COM(2023)0160),

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. března 2023, kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému výroby produktů technologií pro nulové čisté emise (akt o průmyslu pro nulové čisté emise), který předložila Komise, (COM(2023)0161),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou ([1]), jež v současné době prochází revizí,

([1]) Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 54.

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU ([2]), jež v současné době prochází revizí,

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů ([3]) (dále jen „směrnice o obnovitelných zdrojích energie“),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804 ze dne 13. září 2023 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice 2014/94/EU ([4]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES ([5]), jež v současné době prochází revizí,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005 ([6]), jež v současné době prochází revizí,

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES ([7]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky ([8]), jež v současné době prochází revizí,

— s ohledem na nařízení Rady (EU) 2022/2576 ze dne 19. prosince 2022 o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu, spolehlivých referenčních cen a přeshraničních výměn plynu ([9]),

— s ohledem na nařízení Rady (EU) 2021/2085 ze dne 19. listopadu 2021 o založení společných podniků v rámci programu Horizont Evropa a o zrušení nařízení (ES) č. 219/2007, (EU) č. 557/2014, (EU) č. 558/2014, (EU) č. 559/2014, (EU) č. 560/2014, (EU) č. 561/2014 a (EU) č. 642/2014 ([10]),

— s ohledem na nařízení Rady (EU) č. 559/2014 ze dne 6. května 2014 o založení společného podniku pro palivové články a vodík 2 ([11]);

— s ohledem na nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/1184 ze dne 10. února 2023, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 stanovením unijní metodiky, v níž jsou vymezena podrobná pravidla pro výrobu kapalných a plynných paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaných v odvětví dopravy ([12]),

— s ohledem na nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/1185 ze dne 10. února 2023, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 stanovením minimální hodnoty pro úspory emisí skleníkových plynů z recyklovaných paliv s obsahem uhlíku a upřesněním metodiky pro posuzování úspor emisí skleníkových plynů z kapalných a plynných paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaných v odvětví dopravy a z recyklovaných paliv s obsahem uhlíku ([13]),

([2]) Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125.
([3]) Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82.
([4]) Úř. věst. L 234, 22.9.2023, s. 1.
([5]) Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94.
([6]) Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 36.
([7]) Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32.
([8]) Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1.
([9]) Úř. věst. L 335, 29.12.2022, s. 1.
([10]) Úř. věst. L 427, 30.11.2021, s. 17.
([11]) Úř. věst. L 169, 7.6.2014, s. 108.
([12]) Úř. věst. L 157, 20.6.2023, s. 11.
([13]) Úř. věst. L 157, 20.6.2023, s. 20.

— s ohledem na nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/856 ze dne 26. února 2019, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokud jde o fungování inovačního fondu ([14]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2021 o evropské vodíkové strategii ([15]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2021 o Evropské strategii pro integraci energetického systému ([16]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 10. července 2020 o komplexním evropském přístupu ke skladování energie ([17]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu ([18]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 14. března 2019 o změně klimatu – evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky v souladu s Pařížskou dohodou ([19]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2018 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva v Evropské unii: čas jednat! ([20]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 6. února 2018 o urychlení inovací v oblasti čisté energie ([21]),

— s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 14. června 2023 k Evropské vodíkové bance ([22]),

— s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 30. listopadu 2023 k Evropské vodíkové bance,

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Rozpočtového výboru,

— s ohledem na zprávu Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (A9-0379/2023),

A. vzhledem k tomu, že EU je stranou Pařížské dohody a zavázala se snížit emise skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s úrovněmi z roku 1990 a dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality;

B. vzhledem k tomu, že vodík lze použít jako výchozí surovinu, palivo nebo nosič energie a že má významný potenciál dekarbonizovat průmyslová odvětví, v nichž se emise snižují obtížně, a těžkou dopravu, kde není technicky možné dosáhnout přímé elektrifikace nebo kdy by byla nekonkurenceschopná;

C. vzhledem k tomu, že vodík lze rovněž použít k ukládání energie v zájmu vyvážení energetického systému coby poslední možnost, a tím přispět k integraci energetického systému;

D. vzhledem k tomu, že vodík je sám o sobě nepřímým skleníkovým plynem a roste povědomí o jeho dopadech na klima, které by měly být prostřednictvím monitorování, prevence a zmírňujících opatření v úzké spolupráci s průmyslem řádně řešeny;

E. vzhledem k tomu, že Vodíková strategie EU si vytyčila cíl nainstalovat v EU do roku 2030 elektrolyzéry pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů o výkonu alespoň 40 GW a vyrábět 10 milionů tun vodíku z obnovitelných zdrojů a plán REPowerEU navrhl doplnit tento cíl dovozem stejného množství vodíku z obnovitelných zdrojů;

F. vzhledem k tomu, že celkové investice potřebné ke splnění tohoto cíle se odhadují na 335–471 miliard EUR, přičemž k zajištění dovozu předpokládaného množství vodíku z obnovitelných zdrojů budou zapotřebí další investice ve výši 500 miliard EUR;

([14]) Úř. věst. L 140, 28.5.2019, s. 6.
([15]) Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 56.
([16]) Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 45.
([17]) Úř. věst. C 371, 15.9.2021, s. 58.
([18]) Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2.
([19]) Úř. věst. C 23, 21.1.2021, s. 116.
([20]) Úř. věst. C 345, 16.10.2020, s. 80.
([21]) Úř. věst. C 463, 21.12.2018, s. 10.
([22]) Úř. věst. C 293, 18.08.2023, s. 127.

G. vzhledem k tomu, že evropský průmysl zabývající se výrobou elektrolyzérů si stanovil za cíl nainstalovat do roku 2025 nejméně 25 GW výrobní kapacity, což představuje přibližně 120 GW instalované kapacity v Evropě;

H. vzhledem k tomu, že v posledních deseti letech došlo ke snížení nákladů na elektrolyzéry o 60 %, přičemž se podle Komise očekává, že se v důsledku úspor z rozsahu sníží v roce 2030 ještě o polovinu;

I. vzhledem k tomu, že palivové články a elektrolyzéry vyžadují technologicky náročné součásti a několik kritických surovin, zejména kovy platinové skupiny, jejichž hlavní výrobci se nacházejí mimo EU, často v zemích, kde je těžba spojena se závažným porušováním lidských práv, zhoršováním správy věcí veřejných, konflikty a zhoršováním životního prostředí, zatímco výrobci usazení v EU čelí nekonkurenceschopným provozním podmínkám;

J. vzhledem k tomu, že vybudování trhu s vodíkem z obnovitelných zdrojů bude vyžadovat náležitou ochranu spotřebitelů a značné investice, aby bylo možné dosáhnout dekarbonizace ve všech těžko dekarbonizovatelných odvětvích;

K. vzhledem k tomu, že poptávku po vodíku z obnovitelných zdrojů u konečného užití je třeba stimulovat ve všech odvětvích, včetně těch, která by mohla využívat nízkouhlíkový vodík při přechodu na dekarbonizované hospodářství;

L. vzhledem k tomu, že určování cen má zásadní význam z hlediska upevnění základů trhu s vodíkem, zaměření na veřejnou finanční podporu a účinného regulačního dohledu a veřejné kontroly;

M. vzhledem k tomu, že Komise odhaduje cenu vodíku z obnovitelných zdrojů v EU na 2,5 až 5,5 EUR na kg, což je způsobeno cenou elektřiny z obnovitelných zdrojů a elektrolyzérů, zatímco cena vodíku z fosilních paliv činí přibližně 1,5 EUR na kg;

N. vzhledem k tomu, že globální ekonomičtí partneři a konkurenti, včetně USA a Číny, poskytují silnou finanční podporu své domácí výrobě vodíku z obnovitelných zdrojů, mj. na základě amerického zákona o snížení inflace, který podporuje výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů na základě daňového dobropisu až do výše 3 USD na kg;

1. vítá sdělení Komise o Evropské vodíkové bance; podotýká, že název „Evropská vodíková banka“ může být zavádějící, neboť se nejedná o banku, ale o iniciativu, která má fungovat jako účinné a zjednodušené jednotné kontaktní místo pro koordinaci činností a financování na podporu projektů týkajících se vodíku z obnovitelných zdrojů v rámci celého dodavatelského řetězce;

2. vybízí Komisi, aby této iniciativě poskytla více finančních prostředků a lépe ji zviditelnila, jelikož bude představovat důležitý milník pro nastartování evropského trhu s vodíkem; domnívá se, že Evropská vodíková banka by měla nést jasnou odpovědnost za provádění doporučení obsažených v tomto usnesení;

3. připomíná, že jedinou udržitelnou formou vodíku je vodík z obnovitelných zdrojů; konstatuje, že elektrolyzéry se na celkové výrobě vodíku v EU podílejí méně než 4 %; konstatuje, že nízkouhlíkový vodík bude důležitý při přechodu na hospodářství s nulovými čistými emisemi a pro nastartování trhu s vodíkem;

4. je si vědom toho, že výroba vodíku z obnovitelných zdrojů vyžaduje značné množství energie; konstatuje, že dosažení cílů v oblasti vodíku z obnovitelných zdrojů bude vyžadovat zvýšení výroby elektrolyzérů, které obsahují kritické suroviny; konstatuje, že by to rovněž vyžadovalo výrazné rozšíření kapacity pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů a modernizaci elektrické sítě;

5. připomíná, že Mezinárodní energetická agentura odhaduje, že pokud budou realizovány všechny plánované projekty, bude do roku 2030 v Evropě umístěno 32 % celosvětové kapacity elektrolyzérů; zdůrazňuje, že je třeba zachovat a upevnit celosvětové vedoucí postavení Unie v oblasti vodíku vytvořením inovativního účinného trhu, který by pomocí vhodné infrastruktury propojil výrobce se spotřebiteli;

6. vítá návrhy Komise týkající se aktu o průmyslu pro nulové čisté emise, aktu o kritických surovinách a revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie, které by přispěly ke vzniku bezpečných konkurenceschopných a odolných hodnotových řetězců, jež by uspokojily zvyšující se poptávku po vodíku z obnovitelných zdrojů a elektrolyzérech vyráběných v EU; zdůrazňuje, že Evropská vodíková banka by měla doplňovat akt o průmyslu pro nulové čisté emise;

7. důrazně podporuje jednodušší a rychlejší povolovací postupy v celém hodnotovém řetězci s cílem zvýšit výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů a podpořit inovace; trvá na zachování stávající vysoké úrovně ochrany životního prostředí při posuzování žádostí o povolení a zároveň na zefektivnění některých environmentálních aspektů povolovacích postupů a administrativních postupů u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů;

8. domnívá se, že v zájmu zabezpečení průmyslové nezávislosti EU v kontextu otevřené strategické autonomie by se v rámci první fáze zavádění Evropské vodíkové banky mělo důrazně upřednostňovat zvýšení domácí výroby, zatímco v následných fázích by mohlo dojít k jejímu rozšíření, aby bylo možné navýšit konkurenceschopné zdroje dovozu vodíku z obnovitelných zdrojů; připomíná, že do pravomoci Evropské vodíkové banky by mohla spadat podpora domácí výroby i dovozu;

9. vítá úlohu Evropské vodíkové banky při zvyšování transparentnosti toků, transakcí a cen na vznikajícím trhu s vodíkem; zdůrazňuje, že tato funkce má zásadní význam pro zvýšení důvěry v tento trh, posílení regulačního dohledu a veřejného monitorování a pro poskytování informací o integrovaném plánování energetické infrastruktury;

10. zdůrazňuje, že zásadní význam z hlediska vybudování evropského trhu s vodíkem z obnovitelných zdrojů bude mít soukromé financování a že jakmile se podaří vybudovat účinný trh, neměl by záviset na veřejných dotacích;

11. konstatuje, že spolehlivý regulační rámec EU pro trh s vodíkem může pomoci vytvořit řádně fungující trh; domnívá se, že k vytvoření investiční jistoty pro nezbytné investice do výroby vodíku a vodíkové infrastruktury je nezbytné zajistit předvídatelný a méně kolísavý vývoj cen;

12. domnívá se, že akty v přenesené pravomoci týkající se obnovitelných kapalných a plynných paliv nebiologického původu zvýšily předvídatelnost a jistotu pro investory; vítá návrh balíčku právních předpisů týkajících se trhu s vodíkem a dekarbonizovaným plynem, který předložila Komise; trvá na zajištění uceleného a stabilního regulačního prostředí pro toto odvětví;

13. zdůrazňuje, že podle Mezinárodní agentury pro obnovitelné zdroje energie vyžaduje výroba vodíku pomocí elektrolýzy značné množství vody, přičemž na výrobu 1 kg vodíku je zapotřebí 18 až 24 kg vody; poukazuje na to, že vezmeme-li v úvahu předcházející hodnotový řetězec, je spotřeba vody ještě vyšší; vyzývá Komisi a členské státy, aby věnovaly zvláštní pozornost účinnému využívání zdrojů a rámcové směrnici o vodě ([23]), zejména v regionech ohrožených suchem; vyzývá k dalšímu výzkumu technologií pro odsolování vody, které by minimalizovaly spotřebu energie a dopady na životní prostředí, zejména znečištění způsobené solankou;

14. vyzdvihuje skutečnost, že vodíková údolí a příslušné infrastruktury hrají významnou úlohu coby nástroje na podporu dekarbonizace průmyslových oblastí, podporují inovace a přispívají k místnímu hospodářství; konstatuje, že vodíková údolí poskytují zabezpečené klastry nabídky vodíku v Evropě a poptávky po něm; domnívá se, že Evropská vodíková banka nese odpovědnost za koordinaci a podporu všech příslušných spotřebitelských center napříč vodíkovými údolími a za rozšíření rozsáhlých stěžejních projektů v oblasti vodíku;

Finanční podpora domácí výroby vodíku z obnovitelných zdrojů

15. vítá rozhodnutí Komise zahájit první pilotní aukci na podporu vodíku z obnovitelných zdrojů, která by se zakládala na jeho ceně; bere na vědomí rozpočet 800 milionů EUR na podporu výroby vodíku z obnovitelných zdrojů po dobu 10 let; vyzývá Komisi, aby se urychleně zapojila do posouzení této pilotní aukce, pokud jde o její efektivitu a makroekonomické a průmyslové důsledky;

([23]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

16. bere na vědomí rozhodnutí Komise poskytnout podporu v této první pilotní aukci ve formě pevné prémie, neboť rozdíl mezi výrobou a spotřebou vodíku bude přinejmenším na začátku vysoký; trvá na tom, aby byla pro budoucí aukce stanovena pevná prémie, která by byla stejná nebo vyšší než prémie navržená USA v rámci zákona o snížení inflace; žádá Komisi, aby zvážila doplňkové mechanismy, jako jsou granty, rozdílové smlouvy a rozdílové smlouvy o uhlíku; domnívá se, že tyto doplňkové mechanismy by mohly podpořit nejen výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů, ale také poptávku po něm;

17. připomíná význam zeměpisné a odvětvové rovnováhy pro umožnění výroby vodíku z obnovitelných zdrojů v celé EU a jeho využívání v těžko dekarbonizovatelných odvětvích; trvá na tom, že je třeba zabránit dalšímu prohlubování regionálních rozdílů, které již existují v důsledku různého rozsahu rozvoje trhu s vodíkem; naléhavě vyzývá Komisi, aby rozvíjela regionální aukce a za tímto účelem definovala regiony, které by byly dostatečně velké, aby zajistily odpovídající hospodářskou soutěž a zároveň zajistily zeměpisnou vyváženost; žádá Komisi, aby navrhla klíč pro přidělování s cílem podpořit regionálně rovnoměrný rozvoj evropského trhu s vodíkem;

18. vyzývá Komisi, aby poskytla technickou pomoc členským státům s nízkou mírou účasti, jak je stanoveno v poslední revizi směrnice o systému pro obchodování s emisemi ([24]); zdůrazňuje, že tato podpora by měla podněcovat k účasti žadatelů ze všech členských států na aukcích v rámci Evropské vodíkové banky;

19. zdůrazňuje, že Evropská vodíková banka by se také měla snažit přilákat menší rozvíjející se projekty; navrhuje Komisi, aby upravila některé prvky koncepce této aukce, zejména požadavek na minimální instalovanou kapacitu elektrolyzéru a omezení maximálního objemu nabídky, a aby zvážila možnost sdružování žádostí s cílem usnadnit účast malých a středních podniků;

20. žádá Komisi, aby přehodnotila a vyjasnila pravidla týkající se slučitelnosti mezi veřejnou finanční podporou a financováním poskytovaným v rámci Evropské vodíkové banky s ohledem na to, že by u týchž nákladů nemělo docházet ke kumulaci, s cílem zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž mezi všemi žadateli;

21. zdůrazňuje, že koncepce budoucích aukcí by měla důrazně upřednostňovat prodej vodíku z obnovitelných zdrojů průmyslovým odvětvím, v nichž se obtížně snižují emise, a těžké dopravě, zejména letecké a lodní dopravě; v této souvislosti se domnívá, že do kritérií způsobilosti pro aukce by měla být zahrnuta určitá omezení;

22. žádá Komisi, aby nezohledňovala pouze cenu, ale stanovila také jasný systém bonusových bodů pro pořadí nabídek; konstatuje, že tento systém by měl upřednostňovat nabídky, které přináší největší úroveň udržitelnosti, vedou k vytváření velkého počtu pracovních míst a podporují kvalitní stáže, učňovskou přípravu a změnu kvalifikace nebo prohlubování dovedností pracovníků;

23. uznává, že je naléhavě zapotřebí navýšit výrobu elektrolyzérů v EU; navrhuje rozlišovat mezi provozními náklady a kapitálovými výdaji; domnívá se, že případná podpora kapitálových výdajů na nízkouhlíkový vodík by měla být zaměřena pouze na investice, které mohou v pozdější etapě přispět k výrobě vodíku z obnovitelných zdrojů, zejména na nákup elektrolyzérů, a neměla by pokrývat provozní náklady na nízkouhlíkový vodík;

Nefinanční podpora vodíkového ekosystému EU

24. vítá záměr Komise vytvořit koncept „aukce jako služby“; domnívá se, že by to mohlo snížit správní náklady členských států a podpořit skutečně evropskou cestu k transformaci energetiky; žádá Komisi, aby tento koncept vyhodnotila a prozkoumala jeho další rozvoj pro další technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů; zdůrazňuje, že by mělo dojít k co největšímu snížení administrativní zátěže v rámci podávání žádostí, aby se postupů zadávání zakázek mohly účastnit i malé a střední podniky;

([24]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

25. navrhuje, aby Evropská vodíková banka mohla soukromým subjektům poskytovat specializované poradenství ohledně rozvoje zařízení na výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového vodíku v EU; domnívá se, že tato služba by měla být nezávislá na tom, zda žadatel obdržel finanční prostředky od Evropské vodíkové banky, či nikoli; navrhuje, aby se tato poradenská služba mohla spolehnout na odborné zkušenosti Evropské investiční banky (EIB); navrhuje, aby činnosti Evropské aliance pro čistý vodík byly zahrnuty do Evropské vodíkové banky s cílem vytvořit fyzické fórum, kde by se výrobci a spotřebitelé vodíku mohli setkávat za účelem získání poradenství a výměny osvědčených postupů;

26. zdůrazňuje, že je důležité omezit roztříštěnost subjektů EU zabývajících se vodíkem; navrhuje, aby byla do rámce Evropské vodíkové banky zahrnuta činnost společného podniku pro čistý vodík, a zejména střediska pro sledování vodíku pro palivové články; trvá na tom, že její zahrnutí by nemělo vést k omezení veřejných investic do výzkumu, vývoje a inovací;

27. domnívá se, že dobrovolný mechanismus společného nákupu vodíku může přispět k rozvoji domácího trhu s vodíkem a k zabezpečení dovozu v rámci Evropské vodíkové banky; zdůrazňuje, že společné nákupy by rovněž usnadnily investice do kapacity pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů, zajistily dodávky vodíku z obnovitelných zdrojů za dostupné ceny a zabránily by evropským spotřebitelům v tom, aby se předbíhaly v nabídkách;

28. konstatuje, že AggregateEU může fungovat jako pilotní projekt pro rozvoj trhu s vodíkem v rámci Evropské vodíkové banky; vyzývá Komisi, aby posoudila vytvoření mechanismu pro dobrovolnou agregaci poptávky a společné nákupy vodíku a případně předložila legislativní návrh v tomto směru; domnívá se, že toto posouzení by mohlo být založeno na hloubkové analýze vhodných modelů spolupráce podniků a možnosti vytvořit systémy záruk, které by umožnily účinné zapojení menších společností a malých a středních podniků;

29. vyzývá členské státy, aby využívaly zelené veřejné zakázky s cílem upřednostnit zboží vyrobené z vodíku z obnovitelných zdrojů, např. v případě oceli používané při stavbě veřejných budov a infrastruktury;

Dovoz vodíku z obnovitelných zdrojů

30. konstatuje, že navzdory zvýšení domácí výroby vodíku z obnovitelných zdrojů může rostoucí poptávka vyžadovat dovoz ze třetích zemí; zdůrazňuje, že Evropská vodíková banka by měla využívat součinnosti k urychlení dovozu vodíku z obnovitelných zdrojů a řešit rostoucí poptávku po něm na evropském trhu;

31. zdůrazňuje, že je důležité podporovat koridory infrastruktury uvedené ve sdělení Komise o plánu REPowerEU s cílem usnadnit dovoz až 10 milionů tun vodíku z obnovitelných zdrojů a zároveň podpořit dekarbonizaci v partnerských zemích;

32. připomíná, že se na vodík bude vztahovat mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích; zdůrazňuje důležitou roli EU jako subjektu, který celosvětově nastavuje standardy, a vyzývá Komisi, aby v souladu s revidovanou směrnicí o obnovitelných zdrojích energie do 31. prosince 2025 vytvořila spolehlivý společný systém certifikace pro dovoz vodíku z obnovitelných zdrojů, který by byl rovnocenný pravidlům platným pro domácí výrobu, a zajistila tak rovné podmínky pro spolehlivé mezinárodní partnery;

33. trvá na tom, že investice do vodíku z obnovitelných zdrojů ze třetích zemí by se měly řídit mezinárodně uznávanými zásadami náležité péče, jako jsou mj. obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv, pokyny Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) pro nadnárodní společnosti a pokyny OECD pro náležitou péči na podporu odpovědného chování podniků;

34. vybízí Komisi, aby vypracovala pokyny s jasnými transparentními kritérii pro způsobilost výrobců ze třetích zemí, pokud jde o podporu EU, a to na základě geopolitických rizik a jejich případného snížení skrze spolupráci, dostupnosti zdrojů pro tuzemskou energetickou transformaci a jejich souladu s hodnotami EU a s environmentálními a sociálními normami, včetně pracovních podmínek a práv domorodého obyvatelstva;

35. zdůrazňuje, že některé regiony světa mají v důsledku dostatečného prostoru a množství elektřiny z obnovitelných zdrojů mnohem lepší podmínky pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů; připomíná, že diplomacie EU v oblasti energie a vodíku by měla podporovat rozvoj celosvětových trhů s vodíkem, které budou založeny na pravidlech a budou transparentní a nenarušené, a měla by se zaměřit na to, aby partnerským zemím na celém světě a zejména v sousedství EU umožnila dosáhnout transformace energetiky a zlepšit své environmentální, sociální a demokratické standardy;

36. vyzdvihuje, že při poskytování podpory pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů ve třetích zemích je významná diverzifikace dodavatelů a zachování spravedlivých podmínek na celosvětové úrovni; navrhuje, aby se pro získání podpory EU na dovoz vodíku z obnovitelných zdrojů vyžadovalo používání eura, aby se stalo celosvětovou referenční měnou pro obchodování s vodíkem na celém světě;

Finanční podpora přepravy vodíku z obnovitelných zdrojů

37. zdůrazňuje, že v zájmu úspěšného urychlení trhu s vodíkem je nezbytné zajistit dostatečné investice do rozvoje odpovídající vodíkové infrastruktury nejen pro propojení nabídky a poptávky, ale také pro skladování a přepravu vodíku v celé EU (například evropské vodíkové páteřní sítě); trvá na tom, že je třeba se vyvarovat úzkých míst a chybějících propojení, aby se vodík mohl dostat do odvětví, která jej nejvíce potřebují; zdůrazňuje, že rozvoj vodíkového systému by měl pokud možno upřednostňovat společné umístění výroby a využívání a umožnit maximální možnou součinnost se stávající infrastrukturou pro přepravu zemního plynu;

38. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly soukromé investice a v případě nutnosti zajistily veřejné finanční prostředky pro nová zařízení na vodík a pro přestavbu zařízení, která se v současnosti používají pro zemní plyn; domnívá se, že granty i rozdílové (uhlíkové) smlouvy se složkou nákladů na dopravu mohou být vhodnými nástroji na podporu investic do vodíkové infrastruktury; ze stejného hlediska zdůrazňuje, že na Nástroj pro propojení Evropy by měly být přiděleny dodatečné zdroje s cílem posílit financování příslušné infrastruktury a že by měly být uvolněny alternativní finanční prostředky EU v rámci politiky soudržnosti a Nástroje pro oživení a odolnost;

39. vyzývá Komisi, aby pověřila Evropskou vodíkovou banku koordinací shromažďování veškerých příslušných údajů, které vydává Komise, mezinárodní organizace nebo průmyslová odvětví v souvislosti s výrobou a skladováním vodíku a jeho přepravou, distribucí a spotřebou; konstatuje, že tyto údaje by měly být pokud možno veřejně dostupné a že by mohly být použity při rozhodování o schvalování infrastruktury související s vodíkem podle revidovaného nařízení o transevropských energetických sítích ([25]);

Zefektivnění nástrojů a finančních mechanismů EU

40. vyjadřuje znepokojení nad tím, že průmyslová odvětví se v současné době potýkají s množstvím nejrůznějších nástrojů finanční podpory pro výrobu vodíku; vyzývá Komisi, aby z Evropské vodíkové banky učinila jednotné kontaktní místo pro financování vodíku;

41. bere na vědomí celkový rozpočet Evropské vodíkové banky ve výši 3 miliardy EUR, který byl oznámen v projevu o stavu Unie v roce 2022; žádá Komisi, aby vyjasnila roční rozpočet, který je k dispozici na příštích pět let v rámci každého pilíře Evropské vodíkové banky, a aby připravila plán plánovaných aukcí; trvá na tom, že budoucí aukce by měly být oznámeny nejméně 12 měsíců předem, aby byla zajištěna předvídatelnost pro toto odvětví;

42. vyjadřuje hluboké znepokojení nad celkovým rozpočtem Evropské vodíkové banky ve srovnání s dotacemi, pobídkami a atraktivnějším investičním rámcem v jiných regionech světa, zejména v Číně a USA; domnívá se, že stávající finanční prostředky ve výši 800 milionů EUR na první pilotní aukci jsou příliš omezené; vyzývá Komisi, aby pro Evropskou vodíkovou banku navrhla odpovídající rozpočet tím, že jej v nadcházejících letech výrazně navýší s využitím nových zdrojů;

([25]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ze dne 30. května 2022, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě, mění nařízení (ES) č. 715/2009, (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943 a směrnice 2009/73/ES a (EU) 2019/944 a zrušuje nařízení (EU) č. 347/2013 (Úř. věst. L 152, 3.6.2022, s. 45).

43. vítá přezkum víceletého finančního rámce (VFR) v polovině období, v jehož rámci Komise navrhla pro Inovační fond dalších 5 miliard EUR; naléhavě žádá, aby byla významná část tohoto navýšení přidělena Evropské vodíkové bance, aby mohl Inovační fond podpořit více projektů; zdůrazňuje, že kromě Inovačního fondu by mělo být zváženo i alternativní financování, aby byla Evropská vodíková banka nezávislá na kolísání cen uhlíku;

44. vyzývá Komisi, aby v případě pevné prémie zvážila valorizaci inflace s cílem zajistit stabilitu a chránit producenty, zejména malé a střední, před možným budoucím zvýšením cen energie, surovin a provozní činnosti;

45. konstatuje, že Komise dosud nepředložila finanční nástroj na podporu dovozu vodíku z obnovitelných zdrojů; vybízí ke spolupráci mezi Evropskou vodíkovou bankou a programy zřízenými členskými státy pro řešení dovozu; žádá Komisi, aby předložila legislativní návrh finančního nástroje zaměřeného na dovoz ze zemí mimo EU v rámci Evropské vodíkové banky, je-li to vhodné a slučitelné s mechanismem uhlíkového vyrovnání na hranicích;

46. zdůrazňuje, že k provádění operací Evropské vodíkové banky jsou zapotřebí specializovaní zaměstnanci, a žádá v tomto ohledu o odpovídající financování; navrhuje, aby byla zřízena pracovní skupina pro Evropskou vodíkovou banku se zaměstnanci ze všech příslušných útvarů Komise;

47. vítá záměr Komise zefektivnit využívání finančních prostředků EU na vodíkové projekty a legislativní návrh týkající se Platformy pro strategické technologie pro Evropu (STEP), v němž je vodík označen jako kriticky důležitá čistá technologie vyžadující další podporu; požaduje nejvyšší úroveň součinnosti mezi STEP a Evropskou vodíkovou bankou;

48. trvá na tom, že by se Evropská vodíková banka měla stát jednotným kontaktním místem, kde by se poskytovaly informace o financování na úrovni EU i členských států, které je k dispozici na podporu projektů vodíku z obnovitelných zdrojů; navrhuje sloučit kompas pro veřejné financování vodíku s Evropskou vodíkovou bankou, tak aby zahrnoval informace o všech příslušných finančních nástrojích, mimo jiné o Nástroji pro propojení Evropy, programu Horizont Evropa a Inovačním fondu, s pravidelnými aktualizacemi;

49. navrhuje, aby Evropská vodíková banka vytvořila online nástroj, který tomuto průmyslovému odvětví a zejména malým a středním podnikům umožní rychle posoudit případnou způsobilost projektu souvisejícího s obnovitelným nebo nízkouhlíkovým vodíkem pro financování EU, aniž by tím bylo dotčeno konečné rozhodnutí a aniž by to vyžadovalo poskytnutí důvěrných informací;

50. vyzývá Evropskou investiční banku, aby zlepšila přístup k financování projektů v oblasti vodíku z obnovitelných zdrojů; žádá EIB, aby poskytovala úvěry s nulovou sazbou nebo zaručené úvěry, které pomohou zajistit dlouhodobé financování a umožní kapitálové a další investice do příslušných projektů;

51. podporuje zavedení maximální ceny pevné prémie, jak navrhuje Komise, aby se zabránilo nadměrnému odměňování úspěšných žadatelů účastnících se aukcí; trvá na tom, že podpora EU by měla být ukončena, jakmile se tržní cena vodíku z obnovitelných zdrojů stane konkurenceschopnou; naléhavě vyzývá Komisi, aby průběžně sledovala výrobní náklady a tržní cenu vodíku z obnovitelných zdrojů a aby přehodnotila pevnou prémii poskytovanou vítězným projektům na konci každého smluvního ujednání mezi výrobci a spotřebiteli nebo alespoň jednou za pět let;

Transparentnost, odpovědnost a podávání zpráv

52. zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise předkládala výroční zprávu hodnotící pokrok v oblasti vývoje trhu s vodíkem z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkovým vodíkem a posuzující činnost Evropské vodíkové banky; žádá, aby tato zpráva také posoudila geografické rozdělení financování, počet vytvořených pracovních míst, změny v nabídce a poptávce, náklady na vodík z obnovitelných zdrojů ve srovnání s jinými formami vodíku a rozvoj specializované vodíkové infrastruktury;

53. požaduje, aby Komise před návrhem nového VFR předložila komplexní hodnocení Evropské vodíkové banky;

°
° °

54. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení všem orgánům EU a členským státům.